

wezentje, gelijk wij menschen toch zijn, dien grooten, dien almachtigen Heere HEERE kunnen begrijpen! Wat zijn wij, diep en in alles afhankelijke schepseltjes, vergeleken bij den omtrek van ons vaderland? Wat is heel dat vaderland, vergeleken bij den omvang van Europa? Wat is gansch Europa, bij deze aarde gezien? Hoe nietig die aarde niet bij de zon vergeleken! Hoe klein die zon, bij heel het firmament genomen! En wat is dan nog heel dat firmament bij den Heere onzen God, die al die zonnen, en die starren bij name roept, vanwege de grootheid zijner kracht en omdat Hij sterk is van vermogen! En zie, er wordt er niet één gemist.

Zelfs al denkt ge u de zonde weg, dan nog kan er nooit sprake van zijn, dat een schepsel den Schepper zou kunnen *begrijpen*. En ook de heerlijke kennisse van „aangezicht tot aangezicht”, die de heilige apostel in I Cor. XIII aan Gods heiligen in den staat der heerlijkheid profeteert, heeft met een *begrijpen* van den Eeuwige en den Odoorgrondelijke niets te maken.

En zoowel in het paradijs dat verloren wierd, als in het paradijs dat Gods verkorenen verbeiden, is en blijft het naar Elihu's zielskreet: „Zie, God is groot, en wij begrijpen Hem *niet!*” (Job XXXVI : 26.)

Wel is er een *kennen* van den Eeuwige; maar „kennen” is heel iets anders dan „begrijpen”. Ik ken iemand niet, zoo ik hem nooit zag, nooit hoorde, nooit met hem in aanraking kwam. Daarentegen ken ik iemand wel, zoo ik zijn aangezicht afgedrukt in mijn voorstelling draag; zoo ik aan zijn stem hoor dat hij er is; zoo ik zijn wijze van doen gadesloeg, en daardoor iets leerde verstaan van zijn karakter. En dit „kennen” gaat dieper en dieper, naarmate ik meer aan al zijn wegen gewend wierd, lang met hem verkeerden mocht, en in allerlei ernstige en gewichtige omstandigheden zijn trouw en zijn liefde leerde proeven. Vandaar dat ieder man zijn vrouw en iedere vrouw haar man *kent*, en de ouders hun kinderen *kennen*, en de vriend den vriend *kent*. Maar om al dit kennen *begrijpt* daarom geen mensch nog ooit het wezen van een mensch, *begrijpt* een vader niet hoe zijn kind er kwam, hoe in dat kind ziel en lichaam verbonden ligt, of ook hoe wonderbaar in dat kind het onbegrijpelijke bewustzijn werkt. Och, zelfs de herder begrijpt zijn trouwen hond niet, die hem zijn schapen saamhoudt, en verstaat niet wat er in zulk een dier omgaat, en minder nog hoe een beest, zonder menschenhart of engelengeest, zoo trouw kan zijn en zoo aanhankelijk en zoo gevat!

„Kennen” en „begrijpen” zijn dus twee geheel verschillende dingen, die Gods kind wel onderscheiden moet, en de verwarring van deze twee schept onnoemlijk veel geestelijke ellende. Want dan is er een, die duizend